

Strateški okvir za period 2022 - 2030

Transparentnost Srbija, 2021

***Transparency International** je globalni pokret s jedinstvenom vizijom: svet u kojem su javni sektor, poslovni sektor, civilno društvo i svakodnevni život građana oslobođeni korupcije. Kroz ogranke u više od 100 zemalja širom sveta i međunarodni sekretarijat sa sedištem u Berlinu predvodimo borbu protiv korupcije, kako bismo ovu viziju pretvorili u stvarnost.*

***Transparentnost Srbija** je punopravna članica globalnog pokreta Transparency International sa vizijom Srbije, kao zemlje u kojoj je korupcija svedena na nivo koji ne ugrožava u značajnoj meri ostvarenje javnog interesa, poslovne odnose, politički život zemlje, vladavinu prava, izgradnju stabilnih etičkih i kulturnih vrednosti društva, zdravlje, bezbednost i blagostanje građana i zauzimanje željenog položaja u evropskoj i svetskoj zajednici naroda.*

***Strateški okvir udruženja Transparentnost Srbija (TS) za period 2022 – 2030** se zasniva na viziji i misiji TS. Strateški okvir proizlazi iz globalne strategije protiv korupcije globalnog pokreta Transparency International, sa kojim je usaglašen, nacionalnih dokumenata, analize stanja korupcije i borbe protiv korupcije u Republici Srbiji i okolnosti u kojima TS pokušava da ostvari ciljeve zbog kojih je osnovana.*

Sadržaj

Opis postojećeg stanja i trendova	4
Dosadašnji strateški okvir i njegov dalji razvoj	7
Istorijat	7
Programi	8
Pretpostavke za realizaciju programa	9
Razvoj finansijske osnove	10
Razvoj organizacije	10
Strateški prioriteti Transparency International i njihova primena u Srbiji.....	11
Ciljevi i ishodi TI Strategije 2030.....	11
1. Zaštita javnih resursa	11
2. Zaustavljanje tokova prljavog novca.....	13
3. Obezbeđenje integritet u politici	14
4. Uvođenje integriteta u poslovanju	16
5. Uspostavljanje primene zakona i privođenje pravdi.....	17
6. Snaženje mogućnosti da građani pozovu na odgovornost.....	18
7. Obrazovanje novih lidera u zajednici za borbu protiv korupcije	20

Opis postojećeg stanja i trendova

Iako je u poslednje dve decenije postojao povoljan ambijent za ostvarivanje boljih rezultata u borbi protiv korupcije, napredak je ostvaren gotovo isključivo na nivou normativnih i institucionalnih rešenja, kao i u pogledu veće svesti građana o različitim oblicima korupcije. Štaviše, situacija je pogoršana u mnogim oblastima.

Na globalnoj rang listi indeksa percepcije korupcije Transparency International Srbija stagnira ili skor beleži minimalne oscilacije, već duže od decenije, pri čemu je ocena koju Srbija ima ne samo daleko iza proseka EU i cele Evrope, već nije dosegla ni globalni prosek. Drugi međunarodni izveštaji daju slične ocene. Ova činjenica utoliko više zabrinjava jer je sve to vreme borba protiv korupcije slovila za jedan od prioriteta vlasti u Republici Srbiji, da je ona bila jedan od ključnih prioriteta i prema mišljenju građana Srbija i da su brojne međunarodne organizacije koje prate stanje u Srbiji bile spremne da pomognu sprovođenju reformi.

Ovako povoljan ambijent nije iskorišćen za stvaranje i održavanje sistema koji bi stvorio mogućnosti za prevenciju, suzbijanje i kažnjavanje korupcije. Naprotiv, mnogi od krhkih mehanizama za demokratsku kontrolu vlasti su tokom vremena oslabljeni. Građani i privrednici koji su spremni da ukažu na slučajeve korupcije i kršenja antikorupcijskih preventivnih propisa ili sistemске probleme korupcije, kao i nevladine organizacije i mediji koji istražuju ove pojave, ne dobijaju od državnih organa ohrabrenje da to čine, a koje bi se pre svega ogledalo u blagovremenoj i adekvatnoj reakciji – ispitivanju pojedinačnih slučajeva sumnje na korupciju i otklanjanju njenih sistemskih uzroka. Umesto toga, oni često trpe štetne posledice, a izostanak blagovremene i adekvatne reakcije podstiče nastavak i širenje koruptivne prakse.

Medijska scena je duboko podeljena, i na njoj dominiraju oni koji nisu spremni da kritički sagledavaju poteze vlasti, posebno kada su u pitanju TV stanice i dnevni listovi sa najbrojnijom publikom. Mediji i organizacije koji dovode u pitanje postupke vlasti i traže odgovornost javnih funkcionera ili izveštavaju o mogućoj korupciji u praksi se tretiraju kao politički protivnici vlasti, što je posebno vidljivo u aktuelnom periodu, kada nema parlamentarne opozicije. Slično se zvaničnici izvršne i zakonodavne vlasti i provladini mediji odnose prema čelnicima nezavisnih državnih organa kada god neki od tih organa, postupajući u okviru svojih nadležnosti, ukazuje na propuste funkcionera ili sporne odluke vlasti, a naročito kada aktivno promovišu takve stavove u javnosti.

Zainteresovanost međunarodnih organizacija za reforme nije dovoljno iskorišćena, ne samo zato što se mnoge njihove preporuke prihvataju sa značajnim kašnjenjem, već i zbog toga što prilikom njihovog prihvatanja prevladuje formalistički pristup. Štaviše, državni organi prilikom izmena zakona često odbijaju korisne predloge domaćih aktera, ograničavajući obim izmena samo na ispunjavanje predloga međunarodnih organizacija ili navodeći da je zakon već „usaglašen“ sa standardima EU i drugih međunarodnih organizacija.

Srbija beleži veliko kašnjenje u ispunjavanju preporuka GRECO iz Četvrtog kruga evaluacije (pravosuđe i parlament), a tek je očekuju preporuke iz Petog kruga, koje bi mogle imati dalekosežni značaj jer će se odnositi na suzbijanje korupcije u vrhu izvršne vlasti i policiji. Pri tom, već sada je očigledno da

preporuke u vezi sa Parlamentom nisu iskorišćene na najbolji način, što se može videti na primerima Zakona o lobiranju i Kodeksa ponašanja narodnih poslanika, ali i u predlozima pojedinih ustavnih rešenja za oblast pravosuđa koja ne pružaju dovoljne garancije nezavisnosti, transparentnosti i odgovornosti, iako nose potencijal za unapređenje stanja. Ključne preporuke Evropske komisije se ponavljaju iz godine u godinu, dok ocene o „ograničenom napretku“, kada ih ima, uglavnom nisu posledica suštinskih sistemskih promena. Slično tome, propisi u vezi sa izborima se ne menjaju na osnovu širokog konsultativnog procesa i značajno pre sledećih izbora, već i u doba dok izborna kampanja već traje. Brojne preporuke ODIHR od značaja za finansiranje kampanje u skladu sa međunarodnim standardima i sprečavanje zloupotrebe javnih resursa u svrhu izborne kampanje su ostale suštinski nerešene.

Centralizacija političke moći, naročito od 2014. godine, otvorila je mogućnost za brze reforme tamo gde je bilo političke volje, za razliku od prethodnog, deceniju dugog perioda krhkih koalicija koje su usporavale reforme i sprovođenje politike. To je rezultiralo donošenjem više akata u borbi protiv korupcije, kako u Narodnoj skupštini, tako i od strane Vlade. Pritom, održano je nekoliko neiznuđenih vanrednih parlamentarnih izbora, nakon kojih se nepotrebno dugo čekalo na formiranje vlade, što je prolongiralo rad na zakonima. S druge strane, centralizacija moći je rezultirala značajnim slabljenjem sistema odgovornosti za sprovođenje usvojenih zakona i javnih politika, institucionalnog sistema kočnica i ravnoteže i vladavine prava u celini. Krajnji rezultat je stagnacija ili pogoršanje u ocenama percepcije ili stanja korupcije i brojnih povezanih oblasti.

Prvi činilac koji dovodi do nezadovoljavajućeg stanja u oblasti borbe protiv korupcije je nedovoljan značaj koji se pridaje, čak i deklarativno, oblastima u kojima je pogoršanje primetno poslednjih godina. Među najvidljivijim pokazateljima su nepostojanje nacionalne strategije za borbu protiv korupcije od 2018. godine i sve manji stepen prioriteta koji borba protiv korupcije ima u programima Vlade Srbije (npr. 2020. u odnosu na 2016. i 2014. godinu).

U periodu važenja prethodne strategije, iako je Agencija za borbu protiv korupcije (sada Agencija za sprečavanje korupcije) pripremala kvalitetne izveštaje o realizaciji, ti izveštaji nisu bili predmet rasprave u institucijama, a još manje utvrđivanja odgovornosti za propuste. Slično tome, uprkos brojnim kašnjenjima, nije bilo odgovornosti zbog kršenja antikorupcijskih obaveza iz Akcionog plana za Poglavlje 23 pregovora Srbije sa EU. Otvoreno nepoštovanje antikorupcijskih pravila od strane samog vrha izvršne vlasti ima dalekosežne i ozbiljne posledice po čitav sistem borbe protiv korupcije, što je najvidljivije na primerima nesprovedene profesionalizacije u rukovođenju javnim preduzećima i državom upravom uprkos nedvosmislenim zakonskim obavezama. Na sličan način, jedinstvo sistema za borbu protiv korupcije je ugroženo i zaključivanjem najvrednijih ugovora o raspolaganju javnim resursima bez nadmetanja, primenom izuzetaka iz međudržavnih sporazuma ili posebnih zakona.

Proces donošenja odluka u mnogim slučajevima od javnog interesa bio je netransparentan, a kanali spoljnih uticaja ostali su nepoznati uprkos zakonu o lobiranju iz 2018. godine. Osim toga, problem je što, prema javno saopštenim informacijama, važne odluke ne donose Vlada i drugi nadležni organi koji ih formalno izglasavaju, već predsednik Republike, lider najjače političke partije i nosilac svih partijskih izbornih lista. Netransparentnost razloga za donošenje odluka vodila je ka sumnjama na korupciju u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti i sudstvu (npr. nagle promene opštih pravnih shvatanja u pojedinim predmetima od velikog značaja). Mogućnost građana da iniciraju ili utiču na izmene propisa i odluka ograničena je odsustvom spremnosti vlasti da na adekvatan način razmotri njihove predloge iznete u

javnim raspravama, ili da uopšte otvore konsultativni proces. Što se tiče uticaja na prioritete javnih rashoda i budžet, mehanizam konsultacija čak ni formalno ne postoji na centralnom nivou.

Nepoštovanje pravila o pristupu informacijama obuhvata raširenu praksu ignorisanja ili neopravdanog odbijanja zahteva za informacijama, ali i nesprovođenje nekoliko stotina obavezujućih naloga Poverenika za informacije od javnog značaja o objavljivanju informacija na godišnjeg nivou. Pravna zaštita na pristup informacijama u posedu najviših državnih organa je potpuno neefikasna (upravni spor pred Upravnim sudom). Većina državnih organa ne objavljuje sve informacije čak i kada ih zakon na to obavezuje, a posebno ne u otvorenom formatu, i pored obaveze iz Zakona o elektronskoj upravi. Svi ovi faktori značajno doprinose netransparentnosti odlučivanja i rada organa vlasti i smanjuju njihovu odgovornost.

Nadzor nad sprovođenjem brojnih preventivnih antikorupcijskih pravila je neadekvatan u pogledu broja kontrolisanih subjekata i učestalosti i obima kontrola. Kada se tome doda i nedovoljna saradnja državnih organa u korišćenju rezultata sprovedenih kontrola, ne iznenađuje da izostaju i željeni efekti propisanih obaveza. Slabosti u nadzoru se samo delimično mogu pripisati nedovoljnim kapacitetima državnih organa, identifikovanim u gotovo svim oblastima, ali mnogo više praksi „autocenzure“ kada se radi o „osetljivim“ predmetima. Jedan od pokazatelja nedovoljnih kapaciteta su nepopunjena radna mesta na osnovu postojećih akata o sistematizaciji, pri čemu se ni u tim aktima ne razmatra potreba za znatno intenzivnijim nadzorom.

Slično je i kada je reč o gonjenju korupcije i kapacitetima i metodama postupanja istražnih organa. Iako su neki uzbunjivači dobili sudsku zaštitu, nema sistemskog praćenja šta se dešava po njihovim prijavama. Na taj način se ugrožava glavni motiv za uzbunjivanje – rešavanje problema. Javna tužilaštva i drugi državni organi ne deluju dovoljno proaktivno, pa ostaju neispitane i one sumnje u korupciju koje su dobro dokumentovane i iznete u javnost, uključujući i izveštaje Vladinog Saveta za borbu protiv korupcije.

Od uvođenja sporazuma o priznanju krivice i formiranja četiri posebna odeljenja za borbu protiv korupcije 2018. godine, evidentan je napredak u brzini rešavanja slučajeva korupcije. Međutim, broj prijavljenih slučajeva, optužnica i presuda nije bitno povećan, čak je i opao. Međunarodne i nacionalne organizacije i mediji posebno ukazuju na veoma mali broj takvih predmeta koji se tiču lica na visokim položajima, izricanje niskih kazni i propusta da se oduzme imovina stečena korupcijom. Kada je u pitanju suzbijanje korupcije, pored nedovoljne proaktivnosti, postoje i problemi sa definisanjem pojedinih krivičnih dela, neadekvatnom podelom nadležnosti među tužilaštvima, sumnji na političke uticaje u istrazi i procesuiranju pojedinih slučajeva moguće korupcije, preopterećenošću tužilaca nadležnih za borbu protiv korupcije zbog gonjenja drugih krivičnih dela, iznošenjem informacija o gonjenju korupcije od strane neovlašćenih lica, dugim trajanjem sudskih postupaka, kao i nedovoljnom javnošću podataka kada se postupak okonča sporazumom o priznanju krivice.

Dosadašnji strateški okvir i njegov dalji razvoj

Istorijat

Na globalnom nivou, Transparency International se već gotovo tri decenije bori protiv korupcije. Međutim, uporedo sa razvojem antikorupcijskih instrumenata, korupcija i dalje nagrizava politički, ekonomski i društveni život i poprima nove oblike.

Transparentnost Srbija je domaća nevladina organizacija, uspostavljena i registrovana kao udruženje (građana) po propisima Republike Srbije, i ujedno punopravna članica međunarodne organizacije Transparency International, čiji međunarodni sekretarijat ima sedište u Berlinu, SR Nemačka. Transparentnost Srbija je formirana i počela sa radom u periodu posle promene režima i ukidanja međunarodnih sankcija u Srbiji, kada su stvoreni preduslovi da se kroz institucionalne i sistemske reforme započne sa sveobuhvatnom borbom protiv korupcije.

Transparentnost Srbija je prepoznata u domaćoj i međunarodnoj javnosti, od strane državnih organa, privrede, medija, stručnjaka, profesionalnih udruženja i građana, kao organizacija koja daje kompetentan i nepristrasan sud po pitanju antikorupcijske politike u Srbiji i koja ukazuje na način da se ta politika poboljša.

Korupcija u Srbiji predstavlja ozbiljan društveni problem. Na to ukazuju stavovi građana i privrednika, deklarirani programski prioriteti državnih organa i političkih stranaka i analize relevantnih međunarodnih organizacija. Stvarne razmere korupcije nije moguće u potpunosti utvrditi, zato što statistički podaci ne pružaju pouzdan osnov za zaključivanje, usled velike tamne brojke kriminaliteta i razlika u metodologiji. U protekle dve decenije, građani su korupciju redovno svrstavali po važnosti na treće ili četvrto mesto problema u društvu (iza siromaštva, nezaposlenosti i opšteg kriminala). Istraživanja javnog mnjenja ukazuju na to da građani smatraju da je korupcija u Srbiji veoma raširena, kao i da je takav stav u manjoj meri izgrađen na osnovu ličnog iskustva, a više na osnovu predubeđenja i priča drugih. Ova istraživanja pokazuju da veliki broj građana ne prijavljuje čak ni slučajeve „sitne“ korupcije, o kojima imaju neposredna saznanja. Glavni razlozi za to su strah od posledica i odsustvo vere da će išta biti preduzeto da se problem reši. Stvari se nisu promenile ni nakon proklamovanja „nulte tolerancije“ u borbi protiv korupcije u planskim dokumentima Skupštine i Vlade Srbije, kao ni posle usvajanja Zakona o zaštiti uzbunjivača i brojnih drugih zakona koji su doneti na osnovu domaćih strateških planova, u okviru procesa pregovora sa EU ili preporuka drugih međunarodnih organizacija (naročito GRECO i ODIHR).

Još je teže utvrditi pouzdane podatke o rasprostranjenosti korupcije „na visokom nivou“. O njoj, na posredan način, govore podaci dobijeni na osnovu istraživanja percepcije korupcije stranih poslovnih ljudi i analitičara rizika. Prema jednoj od tih analiza (Corruption Perception Index – CPI, Transparency International), Srbija se nalazi u grupi visoko korumpiranih zemalja, pri čemu već godinama nema značajnijih promena u skorju još od 2008. godine. Jedina promena je to što su druge zemlje u međuvremenu više napredovale, pa je Srbija sada u donjoj polovini globalne liste.

S obzirom na zatečene probleme i nedovoljno iskorišćene prilike da se borba protiv korupcije u Srbiji povede na delotvorniji način nego do sada, a uzimajući u obzir i prethodni plan koji je tek delimično realizovan, Transparentnost Srbija je utvrdila ovaj Strateški okvir kojim definiše ciljeve i pravce svog

delovanja u periodu 2022. – 2030, imajući u vidu pri tom opšte smernice postavljene strateškim okvirom globalne mreže Transparency International, ali ne odustajući ni od opredeljenja i ciljeva iz prethodnih strateških dokumenata tamo gde oni nisu do kraja ostvareni.

U cilju ostvarivanja vizije i misije, Transparentnost Srbija će se fokusirati na dalji razvoj:

- Ekspertske osnove u oblasti borbe protiv korupcije;
- Odgovarajućih programa za borbu protiv korupcije u Srbiji;
- Sopstvenih kapaciteta i organizacione strukture;
- Regionalne saradnje u cilju razmene iskustava i zajedničkog delovanja na polju borbe

protiv korupcije u regionu Balkana, Evrope i širom sveta;

- Mreže institucija, organizacija i pojedinaca sa kojima organizacija saraduje.

Transparentnost Srbija namerava da i ubuduće bude vodeća nevladina organizacija u Srbiji po pitanju antikorupcijske politike, sa jasno izgrađenim pristupom, visokim nivoom stručnosti i potrebnim kapacitetima za efikasno sprovođenje antikorupcijskih programa.

Ključne stavke uspešnog razvoja i primene strateškog okvira su:

- 1) razvoj kvalitetnih programa,
- 2) umnožavanje izvora finansiranja,
- 3) razvoj odgovarajuće organizacione strukture koja će moći da se izbori sa postavljenim izazovima,
- 4) razvoj saradnje sa državnim organima, drugim domaćim i međunarodnim institucijama i organizacijama, sa privrednom, građanima i medijima.

Programi

U prethodnom periodu su bili postavljeni sledeći programski prioriteti, koji su i dalje aktuelni:

1. Poboljšanje položaja i rada nezavisnih antikorupcijskih tela u Srbiji;
2. Stvaranje uslova za suzbijanje korupcije u političkom sistemu;
3. Suzbijanje korupcije na dodirnim tačkama javnog i privatnog sektora (javne nabavke, javno privatna partnerstva, privatizacija, dodela državne pomoći i drugo);
4. Stvaranje mehanizama za otklanjanje i efikasno razrešavanje sukoba javnog i privatnog interesa, u korist javnog;

5. Uvođenje etičkih principa u poslovnim odnosima i antikorupcijskih standarda u privatnom sektoru;
6. Unapređenje mehanizama za suzbijanje pranja novca, organizovanog kriminala, oduzimanje nelegalno stečene imovine i nadoknadu štete žrtvama korupcije;
7. Razvoj i sprovođenje antikorupcijskih obrazovnih programa i rad sa obrazovnim institucijama;
8. Razvoj metodologija za procenu i smanjenje rizika korupcije;
9. Povećanje odgovornosti i poboljšanje uslova za rad organizacija civilnog društva i medija;
10. Unapređenje efikasnosti i čestitosti institucija i mehanizama koji štite društvo od korupcije (policija, pravosuđe, specijalizovana tela itd.), radi što uspešnijeg otkrivanja, obelodanjivanja i kažnjavanja korupcije;
11. Jačanje sistema za zaštitu uzbunjivača, ispitivanje prijavljenih slučajeva korupcije i drugih nezakonitih i štetnih radnji i otklanjanje sistemskih grešaka koje su omogućile da dođe do korupcije;
12. Poboljšanje rada javnog sektora kako bi se osigurala vladavina prava i efikasno korišćenje novca poreskih obveznika;
13. Širenje fronta za borbu protiv korupcije kroz tretiranje ovog problema zajedno sa drugim životno važnim pitanjima (npr. zaštita životne sredine, zaštita prava potrošača);
14. Izgradnja mehanizama za merenje prisustva korupcije u pojedinim društvenim sferama i percepcije korupcije među pojedinim kategorijama ljudi radi provere uspešnosti antikorupcijskih mera i osmišljavanja daljeg delovanja;
15. Praćenje efekata primene antikorupcijskih propisa i implementacije strateških akata za borbu protiv korupcije;
16. Korišćenje mogućnosti koje u borbi protiv korupcije pružaju pregovori o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji.

Pretpostavke za realizaciju programa

U razvoju programa, Transparentnost Srbija će se oslanjati na sopstvene stručnjake, poznavaoce pojedinih pitanja iz zemlje i inostranstva, ali i na iskustva drugih ogranaka Transparency International i kapacitete sekretarijata Transparency International. Na taj način, Transparentnost Srbija će biti u mogućnosti da osmisli i sprovede kvalitetne antikorupcijske programe, ali i da uspešnije deluje na regionalnom nivou. U tom smislu Transparentnost Srbija planira da, paralelno sa integracionim procesima, dalje proširi i domet programa na čijem razvoju radi. Transparentnost Srbija predviđa i neophodnost saradnje sa ekspertskim organizacijama, specijalizovanim za oblasti koje imaju značajnih dodirnih tačaka sa borbom protiv korupcije (prevencija organizovanog kriminala, zaštita ljudskih prava, transparentnost javnih finansija, edukacija građana, medija i javnih službenika i druge).

Takođe, Transparentnost Srbija će posebnu pažnju obratiti na povećanje sopstvene vidljivosti i prepoznatljivosti u javnosti održavanjem već postojeće slike kao politički nepristrasne, stručne i aktivne organizacije, koja je sposobna da prepozna suštinu problema, osmisli sama ili u saradnji sa drugima rešenje za njegovo prevazilaženje, i koja je spremna da svima koji žele da se sa korupcijom izbore pruži pomoć i podršku u okviru svojih mogućnosti i statutom definisanog načina delovanja.

Razvoj finansijske osnove

Imajući u vidu ekonomsku situaciju u kojoj se nalazi Srbija, nije izgledno da će i u periodu koji pokriva ovaj Strateški okvir država i privatni sektor u pretežnoj meri biti u mogućnosti da finansijski podrže programe i razvoj organizacije. U tom smislu, Transparentnost Srbija je svesna da će se najverovatnije u svom finansiranju dominantno oslanjati na podršku međunarodnih donatorskih institucija.

U traženju neophodnih sredstava Transparentnost Srbija će se truditi da obezbedi finansijsku nezavisnost, težeći tome da sredstva za sprovođenje projekata i rad organizacije dođu iz različitih izvora.

Transparentnost Srbija će se i dalje angažovati na dobijanju do sada manje zastupljenih oblika finansijske podrške za sprovođenje svojih programa i rad organizacije – konkurisanjem za sredstva iz budžeta države, lokalnih samouprava i slično, razvojem saradnje sa privatnim sektorom i sprovođenjem programa koji se delimično samofinansiraju.

Pored toga, korišćićemo mogućnosti za finansiranje aktivnosti koje su u skladu sa ciljevima i prioritetima TS, kroz angažovanje na širim programima međunarodne pomoći Srbiji, kao partneri institucijama koje sprovode takve projekte, na način koji ne ugrožava načela našeg delovanja.

Transparentnost Srbija će obezbediti da informacije o njenom finansiranju budu dostupne finansijerima i drugim subjektima (objavljivanje finansijskih izveštaja na internet prezentaciji), kao i to da rezultati postignuti uz upotrebu tih finansijskih sredstava budu vidljivi i proverljivi.

Razvoj organizacije

Razvoj organizacije podrazumeva:

- Jačanje kapaciteta organizacije (sticanje potrebnih materijalnih resursa, unapređenje postojeće organizacione strukture i angažovanje novih pojedinaca u radu organizacije) i
- Povećanu saradnju sa drugim organizacijama i drugim ograncima Transparency International-a na polju borbe protiv korupcije, radi jačanja ekspertize, razmene iskustava i ostvarenja ciljeva organizacije.

Transparentnost Srbija će, u izgradnji sopstvene organizacione infrastrukture, posebnu pažnju pokloniti unapređenju mera za odgovornost funkcionera i angažovanih lica za ostvarenje njihovih zadataka, obezbeđenju pravovremenog praćenja i reagovanja na razvoj situacije u pogledu pitanja od značaja za ostvarenje programskih ciljeva, očuvanju političke nepristrasnosti, zastupljenosti predstavnika različitih društvenih grupa, prevenciji i razrešavanju sukoba interesa, razvoju zdravih međuljudskih odnosa, očuvanju i unapređenju ugleda organizacije, promociji otvorenosti u radu rukovodstva organizacije i njenih članova, kao i dostupnosti informacija o finansiranju organizacije.

Strateški prioriteti Transparency International i njihova primena u Srbiji

Ciljevi i ishodi TI Strategije 2030.

1. Zaštita javnih resursa

1.1 Najveća moguća otvorenost, transparentnost i odgovornost kod zaključivanja ugovora javnog sektora

1.2 Efikasnija prevencija i javno obelodanjivanje podmićivanja, krađe i zloupotrebe položaja u javnom sektoru

Javni resursi – načini njihove zloupotrebe i mogući načini zaštite - jedna je od glavnih tema za TS, i jedna od tema po kojoj javnost (mediji, stručnjaci, međunarodne organizacije u Srbiji i drugi) prepoznaju TS.

U vezi sa zaštitom javnih resursa su naročito posvećeni sledeći postojeći programi TS:

- Pобољшanje položaja i rada nezavisnih antikorupcijskih tela u Srbiji; Naročito u vezi sa obezbeđivanjem adekvatnih uslova za rad, nezavisnosti, ali i redovnog i temeljnog razmatranja izveštaja organa koji doprinose zaštiti javnih finansija, kao što su Fiskalni savet, Državna revizorska institucija, Republička komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki, Komisija za kontrolu državne pomoći, kao i unapređenja položaja i rada pojedinih drugih organa čiji položaj nije adekvatno definisan (npr. Komisija za javno – privatna partnerstva), a u širem smislu i nezavisnih organa u pravosuđu
- Stvaranje uslova za suzbijanje korupcije u političkom sistemu; Naročito u vezi sa vaninstitucionalnim uticajem političkih stranaka i pojedinaca na vlasti na odluke koje se tiču korišćenja javnih resursa.
- Suzbijanje korupcije na dodirnim tačkama javnog i privatnog sektora (javne nabavke, javno privatna partnerstva, privatizacija, dodela državne pomoći i drugo); Program u potpunosti posvećen zaštiti javnih resursa
- Stvaranje mehanizama za otklanjanje i efikasno razrešavanje sukoba javnog i privatnog interesa, u korist javnog;

- Unapređenje mehanizama za suzbijanje pranja novca, organizovanog kriminala, oduzimanje nelegalno stečene imovine i nadoknadu štete žrtvama korupcije;
- Razvoj i sprovođenje antikorupcijskih obrazovnih programa i rad sa obrazovnim institucijama; Program je delimično posvećen zaštiti javnih resursa.
- Razvoj metodologija za procenu i smanjenje rizika korupcije; Delom se odnosi i na rizike od korupcije u vezi sa donošenjem odluka o raspolaganju javnih resursa.
- Jačanje sistema za zaštitu uzbunjivača, ispitivanje prijavljenih slučajeva korupcije i drugih nezakonitih i štetnih radnji i otklanjanje sistemskih grešaka koje su omogućile da dođe do korupcije;
- Pобољшanje rada javnog sektora kako bi se osigurala vladavina prava i efikasno korišćenje novca poreskih obveznika;
- Praćenje efekata primene antikorupcijskih propisa i implementacije strateških akata za borbu protiv korupcije; U delu koji se odnosi na javne resurse
- Korišćenje mogućnosti koje u borbi protiv korupcije pružaju pregovori o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji. U delu koji se odnosi na zaštitu javnih resursa, naročito u kontekstu poglavlje 5 i 32.

Imajući u vidu aktuelni razvoj situacije, za period primene ovog dokumenta utvrđujemo sledeće prioritete:

1. Povećanje odgovornosti vlasti, mogućnosti građana da utiču na određivanje prioriteta koji će biti finansirani javnim sredstvima, naročito kada to dovodi do značajnog porasta zaduženja, a bez jasne računice o očekivanim koristima.
2. Povećanje transparentnosti informacija o izvršenju budžeta, uvođenje mogućnosti građana da utiču na budžet na centralnom nivou i unapređenje prakse budžetskih konsultacija na lokalnom nivou vlasti.
3. Prekid prakse ugovaranja najvrednijih poslova na susretu javnog i privatnog sektora, odnosno javnog sektora Srbije i drugih država kroz direktne dogovore, koji isključuju nadmetanje, isključuju ili bitno ograničavaju transparentnost i lišavaju ne samo građane, već i državne kontrolne organe mogućnosti da utvrde koristi i štete od takvih aranžmana.
4. Jačanje nadzora u javnim nabavkama i dalje povećanje transparentnosti i povezivanje sa ostalim budžetskim procesima.
5. Otklanjanje koruptivnih rizika iz propisa o javno – privatnom partnerstvu i obezbeđenje javnosti podataka o izvršenju postojećih ugovora te vrste.
6. Povećanje javne odgovornosti kod regulatornih i finansijskih intervencija: Svaka regulatorna ili finansijska intervencija države, naročito kada utiče na privredu, stvara povećanu opasnost od nastanka korupcije. Zbog toga treba težiti da se ovakve intervencije čine samo kada su neophodne i uz primenu mera za zaštitu od korupcije, to jest, samo kada su unapred postavljeni jasni i relevantni kriterijumi za dodelu sredstava, kada su objavljene sve bitne odluke i kada je obezbeđen nadzor nad postupanjem organa vlasti koji dodeljuju državnu pomoć i nadzor nad ispunjavanjem obaveza primalaca takve

pomoći. Takođe bi trebalo nastaviti reformu propisa radi otklanjanja procedura koje bez opravdanog razloga opterećuju rad privrede i građana, što šireg korišćenja mogućnosti koje pružaju sredstva elektronske komunikacije, otvaranje i povezivanje baza podataka. Treba u potpunosti prekinuti praksu dodele budžetskih sredstava i drugih vidova državne pomoći pojedinim kategorijama građana pred izbore, kao i praksu privilegovanja privrednih subjekata kroz opraštanje ili preuzimanje dugovanja i objaviti jasnu računnicu eventualnih koristi od finansijskih podsticaja kroz državnu pomoć naspram troškova koji usled toga nastaju za budžet i za deo privrede koji ne prima subvencije.

7. Primena postojećih pravila i njihova dopuna tamo gde je potrebno, kako bi se obezbedio potpuni prekid prakse kupovine medijskog uticaja ili rasipanja javnih sredstava kroz trošenje novca na promotivne akcije javnih preduzeća, ministarstava, pokrajinskih i lokalnih organa vlasti, kao i kroz javne nabavke usluga informisanja čija je prevashodna svrha politička promocija; transparentno utvrđivanje javnog interesa koji treba da se ostvari kroz finansiranje medijskih sadržaja i raspodela sredstava za tu namenu; obezbeđivanje javnosti medijskog vlasništva i drugih podataka koji mogu ukazivati na uticaj na uređivačku politiku (npr. podaci o najvećim oglašivačima). Donošenje sveobuhvatnih i doslednih pravila o državnom i političkom oglašavanju.

8. Preciziranje i primena mehanizama odgovornosti u slučaju nanošenja štete javnim resursima i efikasna nadoknada te štete.

2. Zaustavljanje tokova prljavog novca

2.1 Onemogućavanje sistema za tajne isplate i prikrivanje imovine

2.2 Povećana odgovornost mreža i jataka koji omogućavaju korupciju

Prepoznajući opasnosti koje donosi slobodan protok novca stečenog kriminalnim aktivnostima, kao i uticaj tih tokova na povećanje obima korupcije, te potrebu kontinuiranih napora ne samo na nacionalnom, već i regionalnom nivou ili globalno, TS se ovim temama primarno bavi u okviru sledećih programa:

1. Stvaranje uslova za suzbijanje korupcije u političkom sistemu;
2. Stvaranje mehanizama za otklanjanje i efikasno razrešavanje sukoba javnog i privatnog interesa, u korist javnog;
3. Uvođenje etičkih principa u poslovnim odnosima i antikorupcijskih standarda u privatnom sektoru;
4. Unapređenje mehanizama za suzbijanje pranja novca, organizovanog kriminala, oduzimanje nelegalno stečene imovine i nadoknadu štete žrtvama korupcije;
5. Razvoj i sprovođenje antikorupcijskih obrazovnih programa i rad sa obrazovnim institucijama;
6. Razvoj metodologija za procenu i smanjenje rizika korupcije;

7. Unapređenje efikasnosti i čestitosti institucija i mehanizama koji štite društvo od korupcije (policija, pravosuđe, specijalizovana tela itd.), radi što uspešnijeg otkrivanja, obelodanjivanja i kažnjavanja korupcije;
8. Izgradnja mehanizama za merenje prisustva korupcije u pojedinim društvenim sferama i percepcije korupcije među pojedinim kategorijama ljudi radi provere uspešnosti antikorupcijskih mera i osmišljavanja daljeg delovanja;
9. Korišćenje mogućnosti koje u borbi protiv korupcije pružaju pregovori o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji.

Imajući u vidu aktuelni razvoj situacije, za period primene ovog dokumenta utvrđujemo sledeće prioritete:

1. Jačanje međunarodne saradnje u vezi sa korišćenjem nezakonito stečenog novca i korupcije sa prekograničnim elementima.
2. Povezivanje baza podataka o stvarnim vlasnicima i povećanje iskoristivosti tih registara preciziranjem pravila.
3. Šire korišćenje posebnih istražnih tehnika i finansijskih istraga u otkrivanju korupcije i informisanje javnosti o primeni i ishodu ovakvih istraga, oduzimanju nezakonite koristi stečene korupcijom.
4. Korišćenje mehanizama za unakrsnu proveru imovine i prihoda (odnosno mehanizma iz Zakona o ispitivanju porekla imovine i posebnom porezu) od strane Poreske uprave tako da prioriteto budu ispitani potencijalni učesnici u korupciji.
5. Preciziranje ovlašćenja i obaveza Agencije za sprečavanje korupcije u proveru tačnosti i potpunosti podataka o imovini i prihodima javnih funkcionera.
6. Uvođenje krivičnog dela „nezakonitog bogaćenja“ u pravni sistem, na osnovu člana 20. UNCAC.
7. Jačanje delotvornosti kontrole u oblasti finansiranja političkih stranaka i izbornih kampanja.
8. Jačanje zakonskih mehanizama i nadzora u vezi sa primenom pravila o računovodstvu i reviziji.

3. Obezbeđenje integritet u politici

3.1 Uklanjanje nedozvoljenog uticaja u na izbore i politička imenovanja

3.2 Veća transparentnost, odgovornost i jednakost u uticaju na donošenje javnih odluka

TS je od početka svog rada, u najvećoj meri posvećena sprovođenju programa koji se odnose upravo na ovu oblast. Trenutno se na ovu oblast direktno odnose sledeći:

1. Poboljšanje položaja i rada nezavisnih antikorupcijskih tela u Srbiji; Naročito u vezi sa Agencijom za sprečavanje korupcije, kao ključnom institucijom u ovom segmentu.

2. Stvaranje uslova za suzbijanje korupcije u političkom sistemu;
3. Stvaranje mehanizama za otklanjanje i efikasno razrešavanje sukoba javnog i privatnog interesa, u korist javnog;
4. Razvoj i sprovođenje antikorupcijskih obrazovnih programa i rad sa obrazovnim institucijama;
5. Razvoj metodologija za procenu i smanjenje rizika korupcije;
6. Jačanje sistema za zaštitu uzbunjivača, ispitivanje prijavljenih slučajeva korupcije i drugih nezakonitih i štetnih radnji i otklanjanje sistemskih grešaka koje su omogućile da dođe do korupcije;
7. Praćenje efekata primene antikorupcijskih propisa i implementacije strateških akata za borbu protiv korupcije;
8. Korišćenje mogućnosti koje u borbi protiv korupcije pružaju pregovori o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji.

Imajući u vidu aktuelno stanje, za period primene ovog dokumenta utvrđujemo sledeće prioritete:

1. Povećanje javnosti i participativnosti procesa donošenja odluka;
2. Podvrgavanje svih zakona i planskih dokumenata javnim raspravama
3. Razmatranje efekata primene antikorupcijskih zakona i potrebu za donošenjem novih u Skupštini.
4. Širenje obaveze izrade analize rizika od korupcije u nacrtima i predlozima zakona i drugih propisa od strane Agencije za sprečavanje korupcije i razmatranje tih analiza u Skupštini
5. Dopuna zakonskog okvira za lobiranje tako da se odnosi na svaki pokušaj uticaja na donošenje odluka u javnom sektoru, bez obzira na to da li se vrši preko profesionalnih posrednika ili od strane neposredno zainteresovanih lica, da li se odnosi na sadržinu propisa ili odlučivanje u pojedinačnim slučajevima, da li se vrši u propisanoj proceduri ili kroz neformalne kontakte. Potrebno je takođe povećati javnost informacija o formalnom i neformalnom lobiranju i o procesu donošenja odluka.
6. Zapisnici i diskusije sa sednica Vlade treba da postanu po pravilu javni; uz odluke o imenovanjima, razrešenjima, postavljenjima i predlaganju kadrovskih rešenja koja vrši Vlada treba objavljivati i obrazloženje; slično tome, Vlada treba da objavi obrazloženje predloga podzakonskih akata koje donosi (uredbe) i predloga zaključaka na osnovu kojih usvaja smernice, izveštaje, planove i druge akte;
7. Na veb-sajtu Skupštine treba objavljivati sve upućene amandmane i razloge zbog kojih predlagač (najčešće Vlada) i skupštinski odbori prihvataju ili odbijaju amandmane;
8. Unapređenje Etičkog kodeksa narodnih poslanika.
9. Uređenje procesa izbora rukovodilaca nezavisnih organa u Skupštini na način koji smanjuje arbitrarnost i direktnu političku trgovinu, a obezbeđuje veći integritet i stručnost.

10. Postavljanje rukovodstva javnih preduzeća i javnih službi na osnovu sprovedenih konkursa i kvaliteta predloženog programa rada; redovno razmatranje programa poslovanja javnih preduzeća i izveštaja o njihovoj realizaciji i dosledno sprovođenje zakonskih normi o odgovornosti direktora za neizvršenje programa i neobjavlivanje ovih dokumenata; jačanje organa koji vrše nadzor unutar izvršne vlasti, a naročito budžetske inspekcije
11. U vezi sa izborima i izbornom kampanjom, kao i kampanjom u vezi sa referendumom. Zakonski okvir za izbornu kampanju morao da se dopuni, pre svega kroz ograničavanje promotivnih aktivnosti javnih funkcionera u doba kampanje, kroz postavljanje pravila u vezi sa kampanjama koje treća lica vode u vezi sa izborima, omogućavanje adekvatnog nivoa javnosti podataka o finansiranju dok kampanja traje, ograničenje ukupnih troškova izborne kampanje i uvođenje logičnijih pravila za dodelu budžetskih sredstava.
12. Promena Ustava, između ostalog, radi sužavanja preterano širokog imuniteta od krivičnog gonjenja, uređenja broja i položaja narodnih poslanika, uređenja statusa nezavisnih državnih organa, postavljanja brane za kršenje pravila o raspolaganju javnim finansijama kroz preterano zaduživanje i međunarodne ugovore, boljeg uređenja rešavanja sukoba interesa i davanja čvršćih garancija za javnost rada organa vlasti. Sam postupak izmene Ustava (javna rasprava) nije uređen, a finansiranje kampanje za referendum nije u potpunosti uređeno na adekvatan način, što takođe treba popraviti pre sledećeg izjašnjavanja građana o najvišem pravnom akt.
13. Razvoj aktivnosti na lokalnom nivou u pravcu jačanja pravnog okvira za proces konsultacija i šireg učešća građana.

4. Uvođenje integriteta u poslovanju

4.1. Kritična masa rukovodilaca u preduzećima preuzima i ispunjava obavezu jačanja integriteta

4.2 Poslovni subjekti koji učestvuju u korupciji se efikasnije otkrivaju i kažnjavaju

Sa ovom oblašću su povezani sledeći aktuelni programi TS:

1. Stvaranje uslova za suzbijanje korupcije u političkom sistemu; Povezanost je delimična i odnosi se na finansiranje političkih subjekata (voljno ili iznuđeno) od strane privrednih društava.
2. Suzbijanje korupcije na dodirnim tačkama javnog i privatnog sektora (javne nabavke, javno privatna partnerstva, privatizacija, dodela državne pomoći i drugo);
3. Uvođenje etičkih principa u poslovnim odnosima i antikorupcijskih standarda u privatnom sektoru;
4. Unapređenje mehanizama za suzbijanje pranja novca, organizovanog kriminala, oduzimanje nelegalno stečene imovine i nadoknadu štete žrtvama korupcije;
5. Razvoj i sprovođenje antikorupcijskih obrazovnih programa i rad sa obrazovnim institucijama;

6. Jačanje sistema za zaštitu uzbunjivača, ispitivanje prijavljenih slučajeva korupcije i drugih nezakonitih i štetnih radnji i otklanjanje sistemskih grešaka koje su omogućile da dođe do korupcije;
7. Praćenje efekata primene antikorupcijskih propisa i implementacije strateških akata za borbu protiv korupcije;

Imajući u vidu aktuelno stanje, za period primene ovog dokumenta utvrđujemo sledeće prioritete:

1. Unapređenje primene već postojeće odgovornosti pravni lica za krivična dela sa elementom korupcije
2. Jačanje mehanizama za suzbijanje zloupotreba i korupcije u javnim preduzećima i drugim preduzećima u vlasništvu države
3. Efikasnija kontrola u pogledu pružanja besplatnih ili manje plaćenih usluga (stvarnih ili iznuđenih) od strane domaćih i stranih preduzeća političkim subjektima
4. Unapređenje učestalosti kontrole nedozvoljenih dogovora među ponuđačima od strane Komisije za zaštitu konkurencije i njene saradnje sa drugim državnim organima
5. Podsticanje uvođenja etičkih i antikorupcijskih standarda i sprovođenje obuka o njihovoj primeni u privrednim subjektima kao i njihovim asocijacijama
6. Saradnja sa privrednim subjektima i asocijacijama u vezi sa pitanjima gde je prepoznatljiv i element javnog i (njihovog) privatnog interesa, kao što su pitanje javnih nabavki i neselektivnog rada inspekcija

5. Uspostavljanje primene zakona i privođenje pravdi

- 5.1 Ojačana nezavisnost, kapacitet i volja za delovanjem institucija koje treba da obezbede integritet
- 5.2 Veća jednakost, doslednost i nepristrasnost u krivičnom gonjenju korupcije i sudskim ishodima
- 5.3 Efikasan međunarodni okvir za borbu protiv korupcije

U radu u ovoj oblasti naročito su važni sledeći naši programi:

1. Poboljšanje položaja i rada nezavisnih antikorupcijskih tela u Srbiji;
2. Unapređenje mehanizama za suzbijanje pranja novca, organizovanog kriminala, oduzimanje nelegalno stečene imovine i nadoknadu štete žrtvama korupcije;
3. Razvoj i sprovođenje antikorupcijskih obrazovnih programa i rad sa obrazovnim institucijama;
4. Povećanje odgovornosti i poboljšanje uslova za rad organizacija civilnog društva i medija;
5. Unapređenje efikasnosti i čestitosti institucija i mehanizama koji štite društvo od korupcije (policija, pravosuđe, specijalizovana tela itd.), radi što uspešnijeg otkrivanja, obelodanjivanja i kažnjavanja korupcije;

6. Jačanje sistema za zaštitu uzbunjivača, ispitivanje prijavljenih slučajeva korupcije i drugih nezakonitih i štetnih radnji i otklanjanje sistemskih grešaka koje su omogućile da dođe do korupcije;
7. Praćenje efekata primene antikorupcijskih propisa i implementacije strateških akata za borbu protiv korupcije;
8. Korišćenje mogućnosti koje u borbi protiv korupcije pružaju pregovori o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji.

Imajući u vidu aktuelno stanje, za period primene ovog dokumenta utvrđujemo sledeće prioritete:

1. Unapređenje Krivičnog zakonika, Zakonika o krivičnom postupku i Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju korupcije, na osnovu predloga koje je TS formulisala.
2. Uspostavljanje osnova (zakonskih i stvarnih) za proaktivno postupanje tužilaštava u slučajevima korupcije
3. Povećanje transparentnosti postupanja istražnih organa
4. Uspostavljanje adekvatnog prava na odštetu žrtvama korupcije, u skladu sa Građanskopravnom konvencijom Saveta Evrope
5. Uvođenje krivičnog dela nezakonitog bogaćenja i potpuno usklađivanje sa UNCAC
6. Izrada i distribucija praktičnih priručnika za građane koji razmatraju prijavljivanje korupcije
7. Jačanje nezavisnosti institucija koje primenjuju represivne i preventivne antikorupcijske zakone
8. Saradnja sa drugim organizacijama civilnog društva i istraživačkim medijima u obelodanjivanju slučajeva moguće korupcije i njihovom blagovremenom ispitivanju od strane istražnih organa
9. Dovršetak reforme pravosuđa na način koji obezbeđuje ne samo nezavisnost već i odgovornost sudija i javnih tužilaca
10. Podnošenje prijave (krivičnih i drugih) u slučaju postojanja dovoljno osnova za to
11. Jačanje sistema za postupanje po prijavama uzbunjivača i otklanjanje problema na koji su oni ukazali.

6. Snaženje mogućnosti da građani pozovu na odgovornost

6.1 Veća sloboda i bezbednost za delovanje aktivista, uzbunjivača i novinara koji ukazuju na zloupotrebe

6.2 Više kanala za građane koji traže rezultate i rad vlasti za opšte dobro

Ova oblast rada globalnog pokreta je u vezi sa sledećim postojećim programima TS:

1. Stvaranje uslova za suzbijanje korupcije u političkom sistemu;
2. Razvoj i sprovođenje antikorupcijskih obrazovnih programa i rad sa obrazovnim institucijama;
3. Razvoj metodologija za procenu i smanjenje rizika korupcije;
4. Povećanje odgovornosti i poboljšanje uslova za rad organizacija civilnog društva i medija;
5. Jačanje sistema za zaštitu uzbunjivača, ispitivanje prijavljenih slučajeva korupcije i drugih nezakonitih i štetnih radnji i otklanjanje sistemskih grešaka koje su omogućile da dođe do korupcije;
6. Širenje fronta za borbu protiv korupcije kroz tretiranje ovog problema zajedno sa drugim životno važnim pitanjima (npr. zaštita životne sredine, zaštita prava potrošača);
7. Izgradnja mehanizama za merenje prisustva korupcije u pojedinim društvenim sferama i percepcije korupcije među pojedinim kategorijama ljudi radi provere uspešnosti antikorupcijskih mera i osmišljavanja daljeg delovanja;
8. Korišćenje mogućnosti koje u borbi protiv korupcije pružaju pregovori o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji.

Imajući u vidu aktuelno stanje, za period primene ovog dokumenta utvrđujemo sledeće prioritete:

1. Pronalaženje adekvatnog rešenja u slučajevima zlonamernih tužbi, namenjenih iscrpljivanju OCD i istraživačkih novinara, uz zaštitu legitimnih prava pojedinaca.
2. Saradnja sa OCD iz Srbije i sveta radi suprotstavljanja pritiscima, progonu ili sužavanju prostora za delovanje civilnog društva na polju antikorupcije i u drugim srodnim oblastima.
3. Jačanje sistema za slobodan pristup informacijama i sprečavanje umanjenja postojećih prava
4. Snaženje zakonskog okvira za delovanje uzbunjivača i praktičnog postupanja sa uzbunjivačkim prijavama, između ostalog, i na osnovu rešenja iz EU direktive
5. Osmišljavanje i sprovođenje ili učešće u sprovođenju istraživanja drugih subjekata kroz koja se utvrđuju razlozi za prijavljivanje ili neprijavljivanje korupcije
6. Rad sa lokalnim zajednicama i organizacijama koje deluju u srodnim oblastima ili ukazuju na moguću korupciju
7. Rad sa ranjivim grupama, naročito u oblasti pristupa informacijama i u vezi sa učešćem građana u kreiranju javnih politika i budžeta
8. Saradnja u okviru postojećih ili novih koalicija, uključujući platformu Tri slobode, OKO, prEUgovor, NKEU i SPIK
9. Unapređenje mogućnosti za uticaj građana na proces donošenja odluka – a naročito kroz narodne inicijative i građanske stolice i podsticanje korišćenja tih mehanizama
10. Izrada i distribucija praktičnih priručnika za građane koji razmatraju prijavljivanje korupcije

11. Učešće u procesima javnih konsultacija, raspravama, javnim slušanjima, radnim grupama i svim drugim otvorenim kanalima za ostvarivanje uticaja na vlast da deluje u opštem dobru
12. Sprovođenje istraživanja na nacionalnom i lokalnom nivou, uključujući LTI
13. Unapređenje zakonskih i praktičnih mogućnosti za otvaranje podataka i njihovo dalje korišćenje

7. Obrazovanje novih lidera u zajednici za borbu protiv korupcije

7.1 Javni diskurs zasnovan na dubljem razumevanju i prihvatanju koncepta javne odgovornosti

7.2 Sledeća generacija lidera u javnom i privatnom sektoru i civilnom društvu pripremljena za borbu protiv korupcije

Sa ovom oblašću su povezani sledeći postojeći programi TS:

1. Poboljšanje položaja i rada nezavisnih antikorupcijskih tela u Srbiji;
2. Stvaranje uslova za suzbijanje korupcije u političkom sistemu;
3. Razvoj i sprovođenje antikorupcijskih obrazovnih programa i rad sa obrazovnim institucijama;
4. Povećanje odgovornosti i poboljšanje uslova za rad organizacija civilnog društva i medija;
5. Unapređenje efikasnosti i čestitosti institucija i mehanizama koji štite društvo od korupcije (policija, pravosuđe, specijalizovana tela itd.), radi što uspešnijeg otkrivanja, obelodanjivanja i kažnjavanja korupcije;
6. Širenje fronta za borbu protiv korupcije kroz tretiranje ovog problema zajedno sa drugim životno važnim pitanjima (npr. zaštita životne sredine, zaštita prava potrošača);
7. Praćenje efekata primene antikorupcijskih propisa i implementacije strateških akata za borbu protiv korupcije;
8. Korišćenje mogućnosti koje u borbi protiv korupcije pružaju pregovori o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji.

Imajući u vidu aktuelno stanje, za period primene ovog dokumenta utvrđujemo sledeće prioritete:

1. Istrajnost u objašnjavanju veze između uspešne i dosledne borbe protiv korupcije sa ostvarivanjem načela demokratskog društva i vladavine prava, uključujući prevenciju mogućih zloupotreba antikoruptivnog narativa, u komunikaciji sa političkim akterima, medijima, međunarodnim akterima i građanima direktno
2. Dosledan pristup u kojem TS, i kada komentariše pojedinačne događaje ukazuje na sistemske probleme i moguće načine za njihovo rešavanje
3. Dosledno ukazivanje političkim liderima na to kako sistem integriteta treba da funkcioniše

4. Uspostavljanje kontakta sa građanskim pokretima zainteresovanim za pitanja dobrog upravljanja i pružanje informacija i instrukcija koje mogu biti od pomoći u izgradnji sistema nacionalnog integriteta
5. Koordinisanje aktivnosti sa organizacijama civilnog društva koje zastupaju slične vrednosti, kroz zajednički rad na efikasnijem sistemu borbe protiv korupcije
6. Istraživanje mogućnosti rada na antikorupcijskim reformama sa poslovnim subjektima i njihovim udruženjima
7. Obuke novinara, predstavnika OCD, studenata, državnih službenika i mladih političkih aktivista u vezi sa antikorupcijskim pitanjima
8. Podrška institucijama i pojedincima u organima vlasti koji i dalje obavljaju dobar posao, uz isticanje primera dobrih praksi
9. Uporno informisati građane, putem dostupnih medija i društvenih mreža, o tome kako treba da funkcioniše sistem za borbu protiv korupcije i koji je suštinski problem iza neke pojedinačne pojave korupcije
10. Korišćenje mogućnosti za saradnju sa međunarodnim organizacijama kako bi se na što viši nivo podigao nivo njihovih zahteva i preporuka srpskim vlastima u oblasti borbe protiv korupcije
11. Primena strategija javne komunikacije koje smanjuju prostor za potencijalne zloupotrebe Udruženja od strane politički ostrašćenih medija
12. Dosledno obraćanje svim političkim grupama u parlamentu, bez obzira na njihov odnos prema nama
13. Dosledno obraćanje institucijama koje jesu nadležne, bez obzira na to ko ima kakav stvarni uticaj za rešavanje problema
14. Korišćenje svih otvorenih kanala za komunikaciju sa vlastima u ostvarivanju ciljeva, bilo da su otvoreni za sve ili za specifične grupe OCD (npr. NKEU)
15. Razvoj novih istraživačkih alata u oblasti borbe protiv korupcije
16. Sprovođenje obuka za mlade, aktiviste civilnog društva, službenike, novinare i aktiviste
17. Saradnja sa profesionalnim udruženjima, akademskom zajednicom i umetnicima radi širenja antikorupcijskih savezništava i širenja poruka ka segmentima društva koji trenutno ne prate naše aktivnosti
18. Nastavak rada ALAC